

คู่มือ
การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๔

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา

บรรณาธิการ : พระมหาสุทัศน์ ตีสุธรวาทิ, พระสุทิน เขมวโร, นางไฉไลฤดี ยวนะศิริ,
นายสนธิญาณ รักษาภักดี

ศิลปะและจัดรูปเล่ม : นายสมบรูณ์ เพ่งพิศ

พิสูจน์อักษร : นายชำนาญ เกิดช่อ, นางสาวสุภาณิษญาณ์ มัควัลย์

ออกแบบปก : นายพิจิตร พรหมลี

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

จำนวนพิมพ์ : ๒,๐๐๐

ลิขสิทธิ์ : ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ห้ามการลอกเลียนแบบไม่ว่าส่วนใดๆ ของหนังสือเล่มนี้
นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

ISBN : 978-974-364-949-3

จัดพิมพ์โดย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘ ๐๑๓

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑๑-๑๗ ถ.มหาราช เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐๒-๖๒๓-๕๖๒๔ โทรสาร ๐๒-๖๒๓-๕๖๒๓

คำนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นอย่างดี และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญและเป็นนโยบายหลักของมหาวิทยาลัยในอันที่จะเป็น กลไกขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา และมีคุณภาพ ในทุกพันธกิจ เริ่มตั้งแต่การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการ แก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย จะก้าวไปถึงจุดหมายที่มุ่งหวังได้นั้น ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และบุคลากรทุกคนจะต้องตระหนักและสร้างสัมมาทิฐิร่วมกันว่าคุณภาพ หมายถึง อะไร ทำไมต้องมีระบบประกันคุณภาพ และการประกันคุณภาพ จะมีส่วนช่วยให้มหาวิทยาลัย พัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่างไร

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษาเล่มนี้ จัดเป็นคู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับ คณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี และเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจในกระบวนการต่างๆ ของระบบประกันคุณภาพ ทั้งในส่วนงานที่จัดการศึกษาและส่วนงาน ที่สนับสนุนการศึกษา อันจะเป็นพลังในการผลักดันให้การประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย ได้ก้าวไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัยตามที่กำหนดไว้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเล่มนี้ จะเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับทุกส่วนงานของมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๔)

กิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๓)
บทที่ ๑ บทนำ ๑	
๑.๑ ประวัติและความเป็นมา	๑
๑.๒ หลักสูตรการและเรียนการสอน	๓
๑.๓ ส่วนงานที่จัดการศึกษาในส่วนกลาง	๖
๑.๔ ส่วนงานที่จัดการศึกษาในระดับวิทยาเขต วิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียน หน่วยวิทยบริการและสถาบันสมทบ	๗
๑.๕ ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย	๙
๑.๖ เข็มสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย	๑๐
๑.๗ สีประจำมหาวิทยาลัย	๑๐
๑.๘ ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย	๑๐
๑.๙ สุนัขประจำมหาวิทยาลัย	๑๐
๑.๑๐ ปรัชญาของมหาวิทยาลัย	๑๐
๑.๑๑ ปณิธาน	๑๐
๑.๑๒ วิสัยทัศน์	๑๑
๑.๑๓ พันธกิจ	๑๑
๑.๑๔ การบริหารงาน	๑๒
บทที่ ๒ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	๑๗
๒.๑ พัฒนาการการประกันคุณภาพการศึกษา	๑๗
๒.๒ รูปแบบการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	๑๙
๒.๓ นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา	๑๙
๒.๔ มาตรการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๐
๒.๕ หลักการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๐
๒.๖ กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	๒๑
๒.๗ กิจกรรมสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	๒๖
๒.๘ ขั้นตอนการประเมินคุณภาพการศึกษา	๒๗

(๖)

บทที่ ๓	ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามองค์ประกอบคุณภาพ	๓๓
๓.๑	แนวทางการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา	๓๓
๓.๒	คำชี้แจงอื่นๆ ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	๓๖
๓.๓	นิยามศัพท์ที่ใช้ในตัวบ่งชี้	๓๗
๓.๔	สรุปตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๔๘
๓.๕	องค์ประกอบคุณภาพ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน	๕๗
	องค์ประกอบที่ ๑ ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และแผนดำเนินการ	๕๗
	องค์ประกอบที่ ๒ การผลิตบัณฑิต	๖๔
	องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการพัฒนานิสิต	๙๑
	องค์ประกอบที่ ๔ การวิจัย	๙๕
	องค์ประกอบที่ ๕ การบริการทางวิชาการแก่สังคม	๑๐๗
	องค์ประกอบที่ ๖ การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม	๑๑๕
	องค์ประกอบที่ ๗ การบริหารและการจัดการ	๑๒๐
	องค์ประกอบที่ ๘ การเงินและงบประมาณ	๑๒๙
	องค์ประกอบที่ ๙ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	๑๓๒
บทที่ ๔	ตัวอย่างแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการ	๑๓๕
	ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ กระบวนการพัฒนาแผน	๑๓๕
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ ระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตร	๑๓๗
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๔ ระบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสนับสนุน	๑๔๐
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๖ ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน	๑๔๓
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๗ ระบบและกลไกการพัฒนาลัทธิธิดิผลการเรียนตามคุณลักษณะ ของบัณฑิต	๑๔๖
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ระบบและกลไกการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร	๑๔๘
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ระบบและกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนิสิต	๑๕๑
	ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ ระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	๑๕๔
	ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๒ ระบบและกลไกการจัดการความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์	๑๕๘

(๗)

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ ระบบและกลไกการบริหารทางวิชาการแก่สังคม	๑๕๙
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ กระบวนการบริการทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม	๑๖๐
ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	๑๖๒
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑ ภาวะผู้นำของสภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารทุกระดับ ของมหาวิทยาลัย	๑๖๓
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒ การพัฒนามหาวิทยาลัยสู่สถาบันเรียนรู้	๑๖๖
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๓ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ	๑๖๘
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๔ ระบบบริหารความเสี่ยง	๑๗๐
ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ ระบบและกลไกการเงินและงบประมาณ	๑๗๒
ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	๑๗๔
บทที่ ๕ การเขียนรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	๑๗๙
๕.๑ ความหมายของการรายงาน	๑๗๙
๕.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	๑๗๙
๕.๓ รูปแบบการเขียนรายงาน การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน	๑๗๙
ภาคผนวก	๒๑๕
ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง นโยบายและแนวทาง ปฏิบัติในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๑๖
คณะกรรมการอำนวยการการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๑๙
คณะกรรมการดำเนินการการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๒๑
บรรณานุกรม	๒๒๓

(๘)

